

॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતૃશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org

E mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

મહિલા મંડળ

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાતી કે ચોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેચ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR

શ્રેણી - ૧૪

WRITER

YES / NO

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૧૦)

પ્ર.૧ સામાયિક-પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. સામાયિક કરતા પહેલા સ્નાન કરવું જરૂરી છે? ના, આત્મશુદ્ધિ જરૂરી છે.

૨. નમસ્કાર સૂત્રમાં કોને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે? જેમણે ગુણો પ્રાપ્ત કર્યા છે તેમને.

૩. સર્વ કાળની આશાતના એટલે શું? સર્વ કાળની આશાતના એટલે ભૂતકાળ, ભવિષ્યકાળ, વર્તમાનકાળ એમ ત્રણ કાળની બધી આશાતનાઓ.

૪. યોગ સંબંધી અસંયમના નામ લખો. મન અસંયમ, વચન અસંયમ, કાય અસંયમ.

૫. તલવર એટલે શું? રાજા દ્વારા દેવાતી એક પદવી.

૬. નિદાન શલ્ય એટલે શું? ધર્મકરણી કરતા સાંસારિક ફળની ઈચ્છા રાખવી.

૭. સંચારો કરવાથી શેનાથી છૂટી જવાય છે? ભવિષ્યના અનંતા બાલ મરણોથી છૂટી જવાય છે.

૮. ઉત્તમ કોને કહેવાય? અનંતકાળથી ભટકતા ભલ્ય આત્માઓને ઉત્થાનના માર્ગે લઈ જાય તે ઉત્તમ છે.

૯. સ્વાધ્યાય કેટલા પ્રહર કરી શકાય? સ્વાધ્યાય અસ્વાધ્યાયકાળ છોડીને આઠે પ્રહર કરી શકાય.

૧૦. સાતમા વ્રતમાં કેટલા અતિચાર છે? કેવી રીતે? ૫ ભોજન સંબંધી + ૧૫ કર્માદાન સંબંધી કુલ ૨૦.

પ્ર.૨ (અ) પુસ્તિકાંસ્તુણં સૂત્રના આધારે લખો.

(૩૦)

(૧) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. ઉક્તં અહે ચં તિરિચં દિસાન્સુ, તસા ચ જે થાવર જે ચ પાણા ।

સે ણિચ્ચણિચ્ચેહિ સમિક્ખપણ્ણે, દીવે વ ધમ્મં સમિચં

ઉદાહુ ॥

અર્થ : પ્રજ્ઞાવંત મહાવીરે ઉપર, નીચે તથા તિરછી દિશામાં રહેલા ત્રસ તથા સ્થાવર પ્રાણીઓને દ્રવ્યથી નિત્ય અને પર્યાયથી અનિત્ય જાણીને, પદાર્થોને પ્રકાશિત કરનાર સમ્યક્ ધર્મનું કથન કરેલ હતું.

૨. અણુતરં ધમ્મમિણં જિણાણં, ણેયા મુણી કાસવ આન્સુપણ્ણે।

ઈદિ વ દેવાણ મહાણુભાવે, સહસ્સણ્ણેયા દિવિ ણં

વિસિટ્ઠે ॥

અર્થ : દેવલોકને વિશે ઈદ્ર જેમ દેવોમાં મહાપ્રભાવક, હજારો દેવોના નાયક, સર્વોત્તમ છે તેમ સર્વ તીર્થંકરો એ પ્રરૂપેલો આ જે સર્વોત્તમ ધર્મ છે તેને પ્રકાશ કરનાર કાશ્યપ ગોત્રી, આન્સુપ્રજ્ઞ, કેવળજ્ઞાની શ્રી મહાવીર દેવ સર્વથી ઉત્તમ હતા.

૩. કોહં ચ માણં તહેવ માચં, લોભં ચઉત્થં અજ્જત્થદોસા ।

એયાણિ વંતા અરહા મહેસી, ન કુલ્લઈ પાવ ન

કારવેઈ ॥

અર્થ : ક્રોધ, માન, માયા ને લોભ એ ચાર અધ્યાત્મ દોષોને ત્યાગીને તે ભગવાન મહાવીર અરિહંત મહર્ષિ બની પાપ કરતા નથી અને બીજા પાસે પણ કરાવતા નથી.

૪. હત્થીન્સુ એરાવણમાહુ ણાએ, સીહો મિયાણં સલિલાણ ગંગા ।

પક્કીન્સુ વા ગરુલે વેણુદેવે, નિલ્લાણવાદીણિહ

ણાયપુતે ॥

અર્થ : જેમ હાથીઓમાં એરાવત હાથી, પશુઓમાં સિંહ, નદીઓમાં ગંગા, પક્ષીઓમાં ગરુડ શ્રેષ્ઠ છે, તેમ ઋષિઓમાં શ્રી વર્ધમાન શ્રેષ્ઠ છે.

(૨) નીચેના વાક્ય કઈ ગાથાના છે? તે ગાથા લખો. અર્થ નહિ

(૬)

૧. પરમશ્રેષ્ઠ જ્ઞાની બીજા કોઈ નથી.

ઠિઈણ સેટ્ઠા લવસત્તમા વા, સભા સુહમ્મા વ સભાણ સેટ્ઠા ।

ણિલ્લાણસેટ્ઠા જહ સલ્લધમ્મા, ણ ણાયપુત્તા પરમત્થિ ણાણી ॥

૨. તે પ્રમાણે અમને કહો.

કહં ચ નાણં કહં દંસણં સે, સીલં કહં નાયસુચસ્સ આસિ?

જાણાન્નિણં ભિક્ખુ જહાતહેણં, અહાન્સુચં બોહિ જહા ણિસંતં ॥

૩. હર્ષ ઉત્પન્ન કરાવનાર હતા.

સે વીરિએણં પડિપુક્કં વીરિએ, સુદંસણે વાણગસવ્વસેટ્ઠે ।

સુરાલએ વાસિ મુદાગરે સે, વિરાયએણેગણોવવેએ ॥

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. ભગવાન કોના જેવા તેજસ્વી હતા? બળમાં કેવા હતા? શકેન્દ્ર/પ્રતિપૂર્ણ બળવાન

૨. ભગવાન કોના મધ્યબિંદુ હતા? ભગવાન ધર્મ સાધકોની ભક્તિભાવના મધ્યબિંદુ હતા.

૩. મેરુપર્વત શા માટે અજેય છે? મેખલા આદિ ઉપપર્વતોને કારણે મેરુપર્વત અજેય છે.

૪. વૃક્ષોમાં કયું વૃક્ષ જગ પ્રસિદ્ધ છે? વૃક્ષોમાં શાલ્મલી વૃક્ષ જગ પ્રસિદ્ધ છે.

૫. સમુદ્રમાં કોણ શ્રેષ્ઠ છે? સમુદ્રોમાં સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર શ્રેષ્ઠ છે.

(૪) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો.

(૪)

૧. અંદર દેરૂઠ

૨. જાણો જાણાહિ

૩. સીલેણ ચારિત્ર

૪. ધીરજવાળા ધીરે

(૫) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૩)

૧. ધુણઈ ક્ષય કર્યા છે

૨. મહતો મહાન

૩. પણયા પ્રજ્ઞાથી

૪. જલિએ વ દેદીપ્યમાન

૫. વીરિએણં બળથી

૬. ઉવટ્ઠિએ ઉઘટ, સ્થિત

(આ) કાયસ્થિતિના આધારે લખો.

(૩૦)

(૧) કોઠો બનાવીને નીચેના બોલની જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિ લખો.

(૧૦)

બોલનું નામ	જઘન્ય સ્થિતિ	ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
૧. પુરુષવેદ	અંતર્મુહૂર્ત	પ્રત્યેક સો સાગર સાધિક
૨. મનઃપર્યવજ્ઞાન	૧ સમય	દેશે ઊણા પૂર્વ કોડ વર્ષ
૩. સંસાર પરિત	અંતર્મુહૂર્ત	દેશે ઊણું અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્તન કાળ
૪. ડાંસ	અંતર્મુહૂર્ત	સંખ્યાતો કાળ
૫. કાય પરિત	અંતર્મુહૂર્ત	અસંખ્યાતકાળ (પુઢવીકાળ)
૬. તિર્યચ	અંતર્મુહૂર્ત	અનંતકાળ (વનસ્પતિકાળ)
૭. અનિન્દ્રિય	-	સાદિ અનંત
૮. વાઉકાય પર્યાપ્તા	અંતર્મુહૂર્ત	સંખ્યાતા હજાર વર્ષ
૯. અસંયત	-	અનાદિ અનંત, અનાદિ સાંત, સાદિ સાંત
અસંયત સાદિ સાંત	અંતર્મુહૂર્ત	દેશે ઊણું અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્તન
૧૦. સમુચ્ચય બાદર પર્યાપ્તા	અંતર્મુહૂર્ત	પ્રત્યેક સો સાગર સાધિક

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંચા પ્રમાણે લખો.

(૧૩)

૧. અસંખ્યાતકાળના પ્રકાર લખી સમજાવો.

(૫)

અસંખ્યાતકાળના પ્રકાર : બાદર કાળ, પુઢવી કાળ.

બાદર કાળ – દ્રવ્યથી અસંખ્ય અવસર્પિણી ઉત્સર્પિણી કાળ, ક્ષેત્રથી આંગુલના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલો લોક, કાળથી અસંખ્યાતો કાળ, ભાવથી બાદરકાળ.

પુઢવીકાળ – દ્રવ્યથી અસંખ્યાતી અવસર્પિણી ઉત્સર્પિણી કાળ, ક્ષેત્રથી અસંખ્યાત લોકના આકાશપ્રદેશ ખાલી થાય તેટલો કાળ, કાળથી અસંખ્યાતો કાળ, ભાવથી આંગુલના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલો લોક.

૨. કાયયોગની જઘન્ય સ્થિતિ કેટલી છે? શા માટે?

(૧×૮)

અંતર્મુહૂર્ત. કોઈપણ જીવ કાળ કરીને જાય એટલે વાટે વહેતામાં કાર્મણ કાયયોગી થઈ જાય છે તેથી.

૩. નીલ લેશ્યાની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ કોની અપેક્ષાએ છે? પાંચમી નરકની અપેક્ષાએ.

૪. ચૌરેન્દ્રિયની ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિ કેટલી છે? શા માટે?

સંખ્યાતો કાળ. ચૌરેન્દ્રિયમાં દરેક જીવ સળંગ સંખ્યાતા ભવ સુધી જ રહી શકે છે.

૫. અસ્તિકાય દ્વારમાં અસ્તિકાય કયા કયા છે? તેની સ્થિતિ કેટલી છે?

ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય, પુદ્ગલાસ્તિકાય. તેની સ્થિતિ સર્વકાળ છે.

૬. જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિમાં શું અંતર છે? ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિ કરતા જઘન્ય કાયસ્થિતિનું અંત. નાનું હોય છે.

૭. જુગલિયા ક્યાં ઉત્પન્ન થાય છે? જુગલિયા દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થાય છે.

૮. વેદકની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ કોની અપેક્ષાએ છે? વેદકની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ ક્ષયોપશમ વેદક અપેક્ષાએ છે.

૯. સકષાચીની કાયસ્થિતિ કોની અપેક્ષાએ છે? અભવી, ભવી, પડિવાઈ અકષાચીની અપેક્ષાએ છે.

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

(૭)

૧. ૩૩ સાગર અંત. અધિક સ્થિતિ કૃષ્ણ લેશ્યા, શુક્લ લેશ્યા

૨. જુગલિયામાં દષ્ટિ કઈ કઈ હોય? સમકિતી, મિશ્યાત્વી

૩. અલેશી કોણ હોય? ૧૪ મું ગુણસ્થાન, સિદ્ધ

૪. ૫ પરથી શરૂ થતા દ્વારના નામ લખો. પરિત્ત, પર્યાપ્ત

૫. માટી અને ગરમરમાં જીવ કેટલો કાળ પસાર કરે છે? અસંખ્યાત, અનંત

૬. કઈ નરકમાં બે લેશ્યા હોય છે? ત્રીજી, પાંચમી

૭. કાચ દ્વારમાં બાદરકાળ કોની કાચસ્થિતિ છે? સમુચ્ચય બાદર, બાદર વનસ્પતિ

(૬) બાર તપના આધારે લખો.

(૧૫)

(૧) ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧૦)

૧. અથવા કરેલો આહાર લે. પ્રસંશા, નિંદા

૨. ઉણોદરીથી જીતાય, જીતાય, થવાય. રસનેન્દ્રિય, કામ, નિરોગી

૩. કે ને અપ્રિય લાગે તેવો આહાર કરે. રુક્ષ, જીભ

૪. વ્યુત્સર્ગ એટલે થી અલગ નો ત્યાગ. આત્મા, પદાર્થો

૫.,, ના યોગોને ઉન્માર્ગમાંથી રોકીને સન્માર્ગે પ્રવર્તાવવા. મન, વચન, કાયા

૬. ટેકવીને અથવા વાળીને બેસવું. પીઠ, પલાંઠી

૭.,, આદિની ચિંતા, દુઃખ જાણીને તે દૂર કરે. રોગી, વૃદ્ધ, ગુરુ

૮. આભ્યંતર તપ,, આદિ પર પ્રભાવ પાડે છે. રાગ, દ્વેષ, કષાય

(૨) ચોમ્ચ વિકલ્પ પર ટીક કરો.

(૫)

૧. વૃત્તિસંક્ષેપ એટલે કયું તપ? (ભિક્ષાચર્યા, ઉણોદરી, રસપરિત્યાગ)

૨. વર્તમાને દશ પ્રાયશ્ચિત્તમાંથી કેટલા પ્રાયશ્ચિત્ત નથી? (૨, ૬, ૩)

૩. ચાર ધ્યાનના કેટલા ભેદ છે? (૫૦, ૧૩૪, ૪૮)

૪. ભણેલા જ્ઞાનને ફેરવવું. (સ્વાધ્યાય, વાચણા, અનુપ્રેક્ષા)

૫. ભક્ત પ્રત્યાખ્યાન સંચારો કોણે કરેલો? (અતિસુકુમાલ, સુકોશલ, સુદર્શન)

[૧૫]

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. કયા સૂર્યનો ઉદય થયો છે?

સંસારના મૂળભૂત ચાર ઘાતી કર્મોનો ક્ષય કરી કેવળજ્ઞાનરૂપી સૂર્યનો ઉદય થયો છે,

૨. શેનો આશ્રય લઈને પ્રાણી સંસારરૂપી દ્વીપ પાર ઉતરે છે?

ધર્મરૂપી દ્વીપનો આશ્રય લઈને પ્રાણી સંસારરૂપી દ્વીપ પાર ઉતરે છે.

૩. કેશી કુમાર શ્રમણને કયા જ્ઞાન હતા? મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન.

૪. ચાતુર્યમિ એટલે કયો ધર્મ? ચાતુર્યમિ એટલે ચાર મહાવ્રતરૂપી ધર્મ.

૫. અચેલક એટલે શું? અચેલક એટલે પરિમાણ પ્રમાણે સફેદ અને અલ્પ મૂલ્યવાળા વસ્ત્ર.

૬. મધ્યના રર તીર્થકરના સાધુ માટે શું સરળ હોય છે? સાધુઓને સાધુ આચાર સમજવો ને તેનું પાલન કરવું સરળ હોય છે.

૭. વિષકૂળથી કોણ બચી શકે છે? વિષકૂળ દેનારી ભવતૃષ્ણારૂપી લતાને જે ઉખેડી નાંખે છે.

૮. ઠરેલ અગ્નિ કોને દઝાડતી નથી? મને અને મારા આત્મગુણોને દઝાડતી નથી.

૯. કેશી કુમાર ક્યાં ગયા? કેશી કુમાર કર્મ ક્ષય કરીને મોક્ષમાં ગયા.

૧૦. મારો શત્રુ કોણ છે? વશ ન કરેલો આત્મા જ મારો શત્રુ છે.

૧૧. કેશી કુમાર શ્રમણ અને ગૌતમ સ્વામી ક્યા ઉદ્યાનમાં ઉતર્યા? કેશી કુમાર શ્રમણ તિંદુક ને ગૌતમ સ્વામી કોષ્ઠક ઉદ્યાનમાં ઉતર્યા.

૧૨. ઝેરી ફળ ક્યા છે? આવેશ, આવેગ, લોભ વગેરે ભયંકર ઝેરી ફળ છે.

૧૩. ગૌતમ સ્વામી કેશી કુમાર શ્રમણ પાસે સામેથી શા માટે આવ્યા?

કેશી કુમાર શ્રમણ ૨૩ મા તીર્થ. ભગ. પાર્શ્વનાથના શિષ્યાનુશિષ્ય હતા તેથી તેમના કુળને જ્યેષ્ઠ જાણીને ગૌતમ સ્વામી સામેથી આવ્યા.

૧૪. ગૌતમ સ્વામીને કેટલું જ્ઞાન હતું?

આચારાંગ સૂત્રથી ૧૧ અંગસૂત્રના જાણકાર, ૧૨ મા દષ્ટિવાદ સૂત્રના જ્ઞાતા, તત્ત્વજ્ઞાની હતા.

૧૫. અગ્નિ કઈ છે? તેને કેવી રીતે શાંત કરવાની છે?

ક્રોધ, માન, માયા, લોભરૂપી કષાય એ ભયંકર અગ્નિ છે.

અથવા

પ્ર.૩ ભક્તામરના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. સમ્પૂર્ણ મંડલ શશાઙ્ક કલા કલાપ, શુભ્રા ગુણાસ્ત્રિભુવનં તવ લડ્યન્તિ ।

યે સંશ્રિતાસ્ત્રિ જગદીશ્વર નાથ મેકં, કસ્તાન્નિવારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્ ॥

અર્થ : સંપૂર્ણ મંડળવાળા ચંદ્રમાની કળાના સમૂહ જેવા ઉજ્જવળ તમારા ગુણો ત્રણે જગતને ઓળંગી વ્યાપી રહ્યા છે. તેથી હે ત્રિલોકીનાથ! જે એક જ સમર્થ સ્વામીને આશ્રયે સારી શ્રદ્ધાથી રહેલા હોય, તેવા તે ગુણો ને યથેષ્ટ વિચરતા કોણ રોકી શકે?

૨. ચિત્રં કિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાંગનાભિ, નીર્ત મનાગપિ મનો ન વિકારમાર્ગમ્ !

કલ્પાન્ત કાલ મરુતા ચલિતાચલેન, કિં મંદરાદ્રિશિખરં ચલિતં કદાચિત્ ?

અર્થ : હે નિર્વિકારી પ્રભુ ! દેવાંગનાઓ તમારા મનને જરાપણ વિકારમય બનાવી ન શકી તો તેમાં આશ્ચર્ય શું છે? કા. કે બીજા બધા પર્વતોને ચલાયમાન કરનાર પ્રલયકાળનો પવન પણ શું કદી મેડૂ પર્વતના શિખર ને કંપાવી શકે છે ખરો?

૩. કિં શર્વરીષુ શશિનાઽહ્નિ વિવસ્વતા વા? યુષ્મન્મુખેન્દુ દલિતેષુ તમસ્સુ નાથ !

નિષ્પન્ન શાલિવન શાલિનિ જીવલોકે, કાર્ય કિયજ્ઞલધરૈર્જલભાર નમ્રૈઃ ॥

અર્થ : આપનું મુખચંદ્ર અંધકારને જ્યારે દૂર કરે છે, પછી રાતના ચંદ્રનું ને દિવસના સૂર્યનું શું પ્રયોજન? પાકી ગયેલા ડાંગરના ખેતરોથી સુશોભિત બનેલા આ જગતમાં જળના ભાર વડે નમી ગયેલા વાદળોનું શું પ્રયોજન ? કશું જ નહિ.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૩)

૧. અનંગકેતુ એટલે શું?

અનંગકેતુ એટલે વિકારનો નાશ કરવામાં કેતુ ગ્રહ સમાન.

૨. પૂર્વ દિશા કોને જન્મ આપે છે?

પ્રકાશમાન કિરણના સમૂહથી યુક્ત એવા સૂર્યને જન્મ આપે છે.

૩. કયા દેવોને જોયા તે સારું થયું? વિષ્ણુ, શંકર આદિ દેવોને જોયા તે સારું થયું.

જય - જિનેન્દ્ર

- ✳ PLEASE CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- ✳ NEXT CLASS STARTS FEBRUARY 3RD/4TH MONDAY AND TUESDAY.
- ✳ TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914.
- ✳ FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION.